

ÚČAST ÚSTAVU ÚZEMNÍHO ROZVOJE NA PROJEKTU EVROPSKÉ UNIE INTERREG II C

Zdeněk Příkryl

V rámci zahraničních spoluprací byl Ústav územního rozvoje (ÚÚR) Brno přizván k účasti na projektu INTERREG II C, vypsaném Evropskou unií (EU). Tento projekt je zaměřen na realizaci Evropské koncepce prostorového vývoje (EUREK, ESDP), o které jsme v našem časopise podrobně informovali (viz č. 2/1999). Projekt INTERREG II C má řadu větví - dílčích projektů - které jsou řešeny na různých evropských pracovištích. Zásadou je, že vedoucí pracoviště je voleno ze států EU a je žádoucí i účast nečlenských států. ÚÚR byl požádán o účast na dvou větvích úkolu dvěma německými organizacemi, a to Akademií pro prostorový výzkum a zeměské plánování (Akademie für Raumforschung und Landesplanung Hannover - ARL) a Ústavem pro ekologický rozvoj (Institut für ökologische Raumentwicklung Dresden - IÖR). Obě tyto organizace spadají pod německý sekretariát projektu INTERREG II C, který je přiřazen k IÖR. Přidělení úkolu vedoucímu pracovišti probíhá na základě konkursní nabídky orgánům EU v Bruselu. Dále uvádíme informaci o obou úkolech:

Komunální a regionální plánovací nástroje pro trvalý prostorový vývoj v zemích středoevropského, adriatického, podunajského a jihovýchodního prostoru (CADSES).

Cílem úkolu pro českou stranu je shromáždit nástroje, které jsou v České republice používány v územním plánování a řízení, při realizaci regionální politiky a v koncipování rozvoje obcí a velkých územních celků. Obdobné cíle úkolu mají i ostatní spolupracující země. Tyto nástroje budou analyzovány a posouzeny v kontextu příhraniční spolupráce pěti sousedících zemí - České republiky, Německa, Polska, Rakouska a Slovenska. Na základě tohoto hodnocení bude vládám zúčastněných zemí předáno doporučení na úpravu instrumentária a na případné využití nástrojů plánování z ostatních zemí. Obdobná zpráva bude předána Evropské unii. Projekt je řízen Ústavem pro ekologický prostorový rozvoj Drážďany jako vedoucím pracovištěm.

Projekt má tyto **postupové kroky**:

1. Převzetí požadavků EU na prostorové a územní plánování.
2. Vývoj kritérií pro výběr plánovacích nástrojů.
3. Vyhledání a vyhodnocení příslušných legislativních předpisů a příruček a upřesnění používaných výrazů.
4. Zpracování vazeb vybraných plánovacích nástrojů na opce (požadavky, cíle) Evropské koncepce prostorového vývoje (EUREK).
5. Výběr regionů pro případové studie a navázání kontaktů na místní činitele (okresní úřady, obce).
6. Ověření používání plánovacích nástrojů v regionech případových studií.
7. Posouzení plánovacích nástrojů a jejich porovnání mezi jednotlivými zeměmi.
8. Vazba plánovacích nástrojů na evropské prostorové uspořádání.
9. Doporučení ve formě příručky, případně směrnice.
10. Program informování a vzdělávání.

Zatím byly zpracovány body 1 až 4 a v současné době se připravují případové studie ve vybraných příhraničních euroregionech Elbe-Labe, Nisa, Pomoraví a Vysoké Tatry. Do případových studií budou zapojeni další odborníci a jejich součástí bude rozsáhlý průzkum, založený na pohovorech s pracovníky odpovědnými za územní a regionální rozvoj těchto regionů. Zejména budou zkoumány přínosy a překážky, vyplývající z používání plánovacích nástrojů v přeshraniční spolupráci, srovnání jejich účinnosti, možnosti jejich rozšíření do dalších zemí apod. Pozornost bude

věnována také neformálním nástrojům, tj. takovým, jejichž obsah a povinné používání není zakotveno v legislativních předpisech.

Pro českou stranu vyplývají z práce na projektu INTERREG II C dva základní přínosy:

1. Navázání spolupráce v rámci Evropské unie a tím i účasti na přibližování legislativy a praxe územního plánování ostatním evropským státům.
2. Zpracování instrumentária územního plánování a realizace regionální politiky a některých dalších formálních i neformálních programových postupů v České republice a jejich porovnání s ostatními zúčastněnými státy.

"Zprostředkování vědeckých znalostí z oboru prostorového a územního plánování k rozvoji a zlepšení kooperací na poli prostorového uspořádání a prostorového výzkumu ve středoevropském, adriatickém, dunajském a jihoevropském prostoru (CADSES - Central, Adriatic, Danubian, Southeastern European Space):"

Tento úkol má 3 části:

1. **Zpracování příruček s výkladovým slovníkem prostorově (územně) plánovací terminologie** v rámci ediční řady "Planungsbegriffe in Europa". Ještě před zařazením této problematiky do projektu INTERREG II C byly zpracována německo - polská a česko - německo - slovenská příručka. Na tyto příručky navazují další bilaterální příručky evropských zemí, např.
 - německo - holandská,
 - německo - švýcarská,
 - polsko - ukrajinská,
 - polsko - běloruská,
 - německo - dánská.Česká strana spolu se slovenskou a rakouskou stranou připravuje v současné době "Česko - rakousko - slovenskou příručku terminologie v územním a prostorovém plánování". Tato příručka, která zahrnuje také změny územního plánování v ČR po vydání novely stavebního zákona, je ve vysokém stupni rozpracovanosti a bude vydána ještě letos.
2. **Aktivity pro územní a regionální (prostorové) plánovače.** Pro tyto aktivity se zpracovávají v menších pracovních kolektivech ARL - EAG (Europa - Arbeitsgemeinschaft für den mitteleuropäischen und südeuropäischen (CADSES) Raum) něk-

teré aktuální problémy. První skupinou těchto problémů byl popis, hodnocení, porovnání a úvahy o cestách minimalizace regionálních disparit (negativních rozdílů mezi regiony) uvnitř jednotlivých zemí. K tomuto tématu bylo vypracováno memorandum pro odpovědná ministerstva. (viz článek I.Kyselky a Z. Přikryla: Rozšířené aktivity Akademie pro prostorový výzkum a regionální plánování (Arl) v čísle ??? tohoto časopisu.

Dalšími navrženými tématy jsou problémy spontánní výstavby velkých nákupních center v zázemí měst reformních států a suburbanizace v okruhu velkých měst.

3. **Požadavky na perspektivně orientované vzdělávání prostorových plánovačů (pracovníků pro prostorové a regionální plánování) v prostoru CADSES.**

O tomto tématu proběhla z iniciativy ARL v roce 1995 rozsáhlá vnitroněmecká diskuse a bylo dále jedním z hlavních bodů pracovního setkání bývalého Německo - česko - slovenského pracovního společenství v Brně v říjnu 1996. Cílem této části projektu INTERREG II C je aktualizovat především obsahovou náplň tohoto vzdělávání. Na jeho řešení se předpokládá spíše účast vysokých škol - ÚÚR přispěje konzultacemi.

*Ing. Zdeněk Přikryl, CSc.
Oddělení města a regionu ÚÚR*